

Բ Ա Ր Դ

Ա Ն Ց Յ Ա Լ Ի

Դ Պ Ր Ո Ց

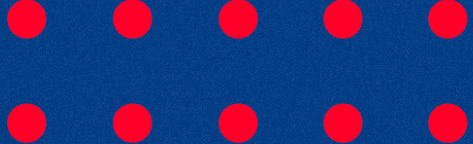

Ը Ն Տ Ր Ո Ի

Թ Յ Ո Ի Ն

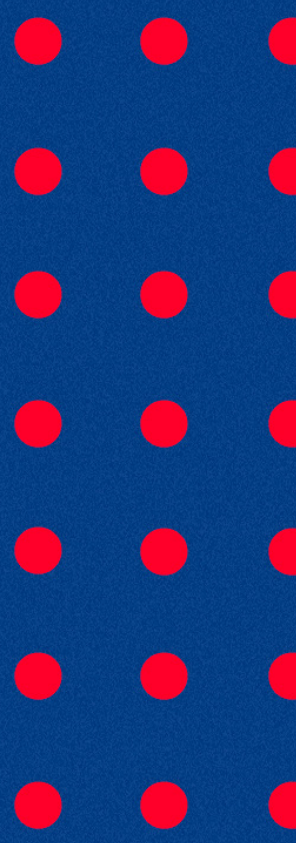

CULTURAL
& SOCIAL
NARRATIVES
LABORATORY

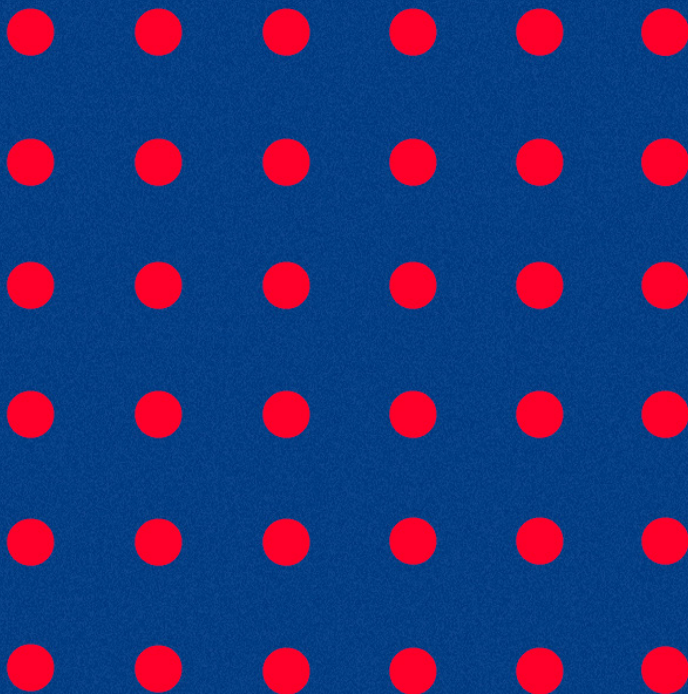

«Բարդ անցյալի դպրոցը» CSN Lab-ի ամենամյա այլընտրանքային կրթական ծրագիրն է: Այն նպատակ ունի խթանել քննադատական մտածողությունն ու հանրային երկխոսությունը անցյալի մշակութային և քաղաքական բարդ խնդիրների, ինչպես նաև արդի իրականության վրա դրանց ազդեցության շուրջ: Քննարկումների, դասախոսությունների, աշխատարանների ու երկխոսության վրա հիմնված ծրագրերի համադրությամբ դպրոցը ստեղծում է հարթակ՝ Հայաստանի և տարածաշրջանի բարդ անցյալի շուրջ խորհելու և այն վերախմաստավորելու համար:

Վերջին տասնամյակներում հումանիտար և հասարակական գիտություններում ձևավորվել են նոր մոտեցումներ և գիտելիքներ, որոնք էական ազդեցություն ունեն քաղհասարակության և լայն հանրության ընկալումների ձևավորման վրա: Ներկայիս քաղաքական և մշակութային իրադրության շուրջ քննարկումներում ի հայտ են գալիս բազմաթիվ տեսություններ, որոնք անցյալը դիտարկում և հետազոտում են տարբեր դիտանկյուններից՝ անհարմար անցյալ, գաղութային անցյալ, չլուծված անցյալ, տրավմատիկ անցյալ և այլն: Հայաստանի և տարածաշրջանի փորձառությունը, սակայն, բացահայտում է բարդությունների ինքնատիպ և բազմաշերտ համակարգ, որը հաճախ դուրս է մնում առկա հայեցակարգերի սահմաններից: Այդ պատճառով, նաև հաշվի առնելով հիշողության ուսումնասիրությունների արդի հիմնահարցերը, քաղաքական և մշակութային խաչմերուկում ձևավորված այս անցյալը մենք բնորոշում ենք առավել ընդգրկուն՝ «բարդ անցյալ» հասկացությամբ:

«Բարդ անցյալի դպրոցը» յուրաքանչյուր տարի ձևավորվում է՝ արձագանքելով արդի իրողություններին ու մարտահրավերներին: Նախորդ տարիներին դպրոցն անդրադարձել է առանցքային փոխհատվող թեմաների, ինչպիսիք են գաղութային անցյալն ու նեոգաղութացումը, փախստականությունն ու միգրացիան, շրջակա միջավայրն ու էկոլոգիական ճգնաժամը, հիշողության քաղաքականությունն ու ինքնության տարբեր հիմնահարցերը: Անցյալի քննության միջոցով մենք ձգտում ենք ձևավորել հիշողության նկատմամբ թափանցիկ և ժողովրդավար մոտեցում, ինչպես նաև ստեղծել ընդգրկուն, հորիզոնական և քննադատական միջավայր՝ հասկանալու այն նարատիվները, որոնք ձևավորում են մեր ներկան:

ԲԱԴ 2026: ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արձագանքելով վերջին տարիներին Հայաստանի շուրջ ծավալվող աշխարհաքաղաքական գործընթացներին, դրանց արդյունքում հանրային մակարդակում ձևավորվող բևեռացված մթնոլորտին և այդ համատեքստում սպասվող ընտրական գործընթացներին՝ ԲԱԴ 2026-ը միտված է հարցադրելու, քննելու և ապակառուցելու հայաստանյան քաղաքական գործընթացները՝ վեր հանելով դրանց մշակութային, լեզվական, սոցիալական և գենդերային շերտերը, որոնք հաճախ դուրս են մնում հանրային, իսկ երբեմն նաև մասնագիտական խոսույթից: «Ընտրություն» խորագրով ծրագիրը արդի քաղաքական իրադրությունն ու սպասվող ընտրական գործընթացները դիտարկում է ոչ թե որպես կարճատև դիպված, այլ որպես սոցիալական և մշակութային տարածություն, որտեղ իշխանությունը, նարատիվներն ու իմաստները մշտապես կառուցվում, վիճարկվում և բանակցվում են:

ԲԱԴ 2026 ծրագիրը միջգիտակարգային դիտանկյուններից անդրադառնում է ընտրական գործընթացներին՝ ուսումնասիրելով ներկայացվածության, մասնակցության, ինչպես նաև լեզվի, մեդիայի և ինքնության դերը քաղաքական իրականությունների ձևավորման գործում: Այս տարվա միջգիտակարգային ծրագիրը հնարավորություն է տալիս մասնակիցներին խորությամբ անդրադառնալ ընտրական գործընթացների բազմաշերտությանը:

ԾՐԱԳԻՐԸ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾ Է ՆԵՏԵՎՅԱԼ ԹԵՄԱՏԻԿ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇՈՒՐՁ`

- **Ընտրության գաղափարի փիլիսոփայական և մշակութային շերտերը** — ընտրական մշակույթի և ընտրության գաղափարի վերախմաստավորում պատմական և մշակութային դիտանկյուններից:
- **Ընտրական գործընթացների պատմությունը** — ընտրությունների զարգացման, ընտրախախտումների, մասնակցության և քաղաքական նարատիվների վերլուծություն տարբեր ժամանակաշրջաններում:
- **Նակաժողովրդավարական նարատիվները** — նախընտրական հռետորաբանության, ապատեղեկատվության և քաղաքացիական հասարակությունը թիրախավորող նարատիվների վերլուծություն:
- **Դավադրության տեսությունները և վստահության ճգնաժամը** — դավադրապաշտական պատումների և խոսույթների ուսումնասիրություն քաղաքական և ընտրական գլոբալ ու լոկալ համատեքստերում:
- **Ընտրությունները և գենդերային հիմնահարցերը** — սեռահեն կարծրատիպերի, մանիպուլյացիաների և դրանց ազդեցության ուսումնասիրություն ընտրողների վարքի և քաղաքական մասնակցության վրա:

Մեդիա գործիքները և քարոզչությունը — ապատեղեկատվության և քարոզչական մեխանիզմների ազդեցությունը քաղաքական իրողությունների վերաբերյալ հանրային ընկալումների ձևավորման և հասարակության բևեռացման վրա:

Ընտրության լեզուն — ընտրությունների ուսումնասիրություն՝ որպես լեզվական, տեսողական և մշակութային խոսույթ, կանխադրույթների, ներկայացվածության և իմաստների կառուցման դիտանկյունից:

ԷՂԳԱՐ ԶԱՏԻԿՅԱՆ

Էղգար Զատիկյանը քաղաքագետ է: 2024 թվականից աշխատում է «Փինք» իրավապաշտպան ՆԿ-ում՝ որպես ծրագրերի օգնական: Այժմ սովորում է Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի «Միջազգային հարաբերություններ և դիվանագիտություն» մագիստրոսական ծրագրում: 2018 թվականից զբաղվում է ակտիվիզմով՝ բարձրաձայնելով մարդու իրավունքների պաշտպանության, ինչպես նաև ընտրությունների ազատ և թափանցիկ անցկացման կարևորությունը: Նա անդրադառնում է նաև քաղաքային խնդիրներին և հանրային տարածքների հետ կապված հարցերին:

ՄԱՐԻԱՄ ԽԱԼԱԹՅԱՆ

Մարիամ Խալաթյանը սոցիոլոգ է, «Սոցիոսկոպ» հետազոտական կենտրոնի ավագ հետազոտող: Նրա մասնագիտական հետաքրքրությունները ներառում են հայաստանյան քաղաքացիական հասարակության փոխակերպումներն ու զարգացումները, ժողովրդավարական գործընթացները, խաղաղության և պատերազմի խոսույթները, ինչպես նաև սեռի և սեռականության հարցերը: Նրա հետազոտությունների կենտրոնում անհատի և ինստիտուտների փոխազդեցություններն են, սոցիալական փոփոխությունները և սոցիալական անարդարության հիմնահարցերը:

ՌԱՖԻԿ ՍԱՆԹՐՈՍՅԱՆ

Ռաֆիկ Սանթրոսյանը լեզվաբան է, բանասիրական գիտությունների թեկնածու և Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի դասախոս: Նրա հետազոտական և դասավանդման հետաքրքրությունները ներառում են գենդերային լեզվաբանությունը, իմաստաբանությունը, բազմեղանակ նշանագիտությունը և լեզվի միջոցով արտահայտվող մշակութային պրակտիկաները:

ՍԱՄՎԵԼ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Սամվել Մարտիրոսյանը մեդիա փորձագետ է, մասնագիտացած է տեղեկատվական անվտանգության և նոր մեդիայի ոլորտներում: Նա դասավանդում և վերապատրաստումներ է անցկացնում Հայաստանի մի շարք համալսարաններում, ինչպես նաև դասավանդում է «Արեգնազան» դպրոցում: Սամվել Մարտիրոսյանը Հայաստանի Ինտերնետ կառավարման խորհրդի անդամ է, «Քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտ» ՀԿ-ի վարչության անդամ և TEDxYerevan-ի խորհրդատվական խորհրդի անդամ:

ՏԱԹԵՎԻԿ ԴԱԶԱՐՅԱՆ

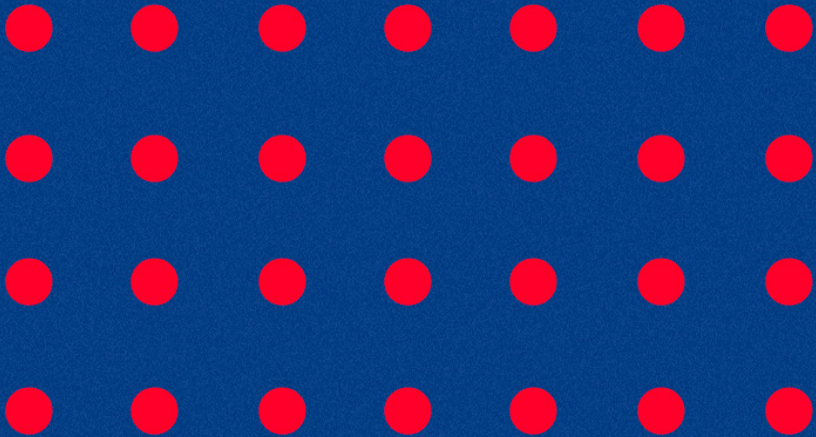
Տաթևիկ Դազարյանը քաղաքագետ է, ընտրությունների և տեղական ինքնակառավարման հարցերով փորձագետ: Նա «Ականատես» դիտորդական առաքելության համակարգողն է և «Ժողովրդավարության և անվտանգության տարածաշրջանային կենտրոնի» (RCDS) փորձագետը: Համագործակցում է ընտրական ոլորտում գործունեություն իրականացնող միջազգային կառույցների հետ (ENEMO, EPDE, IRI, IFES) և իրականացնում հետազոտություններ ընտրական և տեղական ինքնակառավարման համակարգերի հիմնախնդիրների շուրջ:

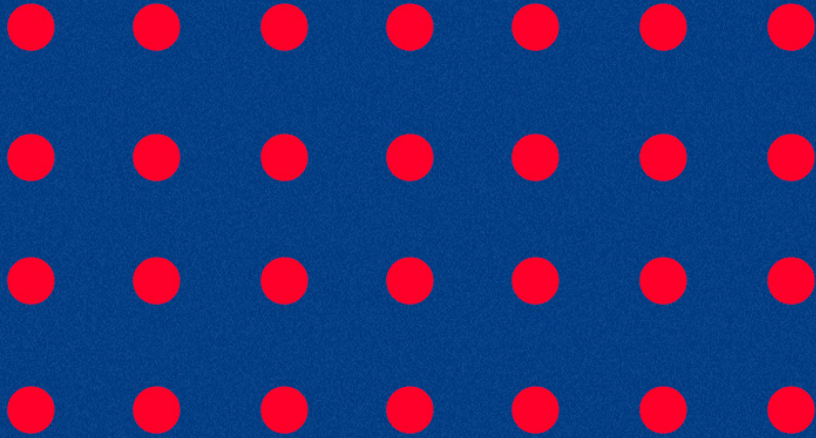
ՏԻԳՐԱՆ ԱՄԻՐՅԱՆ

Տիգրան Ամիրյանը «Մշակութային և սոցիալական նարատիվների լաբորատորիայի» հիմնադիրն է: Նա բանասիրական գիտությունների թեկնածու է, մշակութային հետազոտող, սեմիոլոգ և համադրող: Հեղինակել է բազմաթիվ միջգիտակարգային հետազոտական նախագծեր և գիտական հոդվածներ, որոնք անդրադառնում են քաղաքային տարածության փոխակերպումներին, բնական միջավայրի գաղութացմանը, ինչպես նաև մշակութային և սոցիալական հիշողությանը:

ՎԱՐՂԻՆԵ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Վարդինե Գրիգորյանը հանրային կառավարման մասնագետ է և Հելսինկյան քաղաքացիական ասամբլեայի Վանաձորի գրասենյակի ծրագրերի ղեկավար: Նա համակարգում է «Անկախ դիտորդ» դաշինքը, որը 2017 թվականից միավորում է դիտորդական առաքելություններ իրականացնող, ինչպես նաև ընտրական բարեփոխումների վերաբերյալ առաջարկություններ ներկայացնող մի շարք կազմակերպություններ:

ՄԱՅԻՍԻ 29 | ՈՒՐԲԱԹ

8:30 - 10:00 | Մեկնում Երևանից դեպի Աղվերան

10:00 - 10:30 | Ժամանում և մասնակիցների գրանցում

10:30 - 11:00 | Ողջույնի խոսք և ծանոթացում

11:00 - 11:30 | Սուրճի ընդմիջում

11:30 - 13:00 | Տաթևիկ Ղազարյան —
Ընտրության գաղափարի փիլիսոփայական
և մշակութային շերտերը

13:00 - 14:30 | Վարդինե Գրիգորյան —
Ընտրական գործընթացների պատմությունը
Հայաստանում

14:30 - 15:30 | Ճաշի ընդմիջում

15:30 - 17:00 | Սամվել Մարտիրոսյան —
Հանրային ընկալումների ձևավորումը մեդիա
միջավայրում

17:00 - 18:30 | Մարիամ Խալաթյան —
Հակաժողովրդավարական նարատիվները
Հայաստանում

18:30 - 19:00 | Աշխատարանի ներկայացում

19:00 - 20:00 | Ընթրիք

ՄԱՅԻՍԻ 30 | ՇԱԲԱԹ

9:00 - 10:00 | Նախաճաշ

10:00 - 11:00 | Տիգրան Ամիրյան —
Դավադրության տեսություններ և
վստահության ճգնաժամ

11:00 - 12:00 | Աշխատարան

12:00 - 12:30 | Սուրճի ընդմիջում

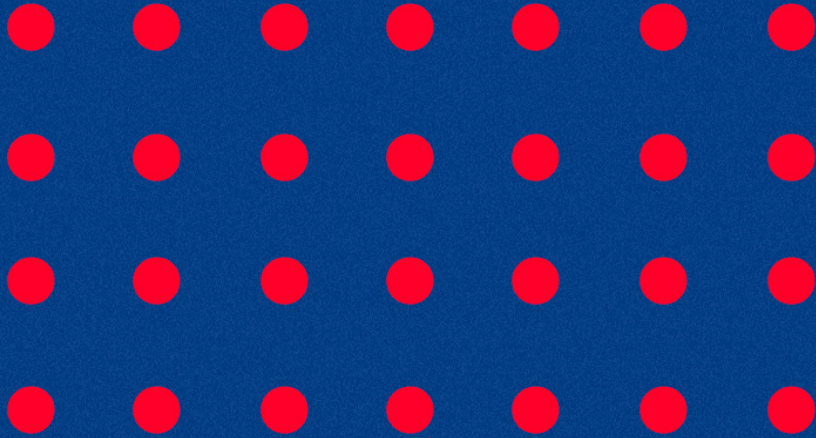
12:30 - 14:00 | Էդգար Զատիկյան —
Ընտրություններ և գենդերային
դինամիկաներ

14:00 - 15:00 | Ճաշի ընդմիջում

15:00 - 16:30 | Ռաֆիկ Սանթրոսյան —
Ընտրության լեզուն

16:30 - 18:00 | Աշխատարանի ամփոփում

18:00 - 19:00 | Ընթրիք

ՄԱՅԻՍԻ 31 | ԿԻՐԱԿԻ

9:00 - 10:00 | Նախաճաշ

10:00 - 10:30 | ԲԱԴ ընտրություններ

10:30 - 11:30 | Դպրոցի ամփոփում

11:30 - 12:00 | Մեկնում

«Բարդ անցյալի դպրոց. ընտրություն» ծրագրի շրջանակում հարցերի և/կամ աջակցության անհրաժեշտության դեպքում խնդրում ենք կապ հաստատել ծրագրի համակարգողների հետ:

Ագնեսա Թարիվերդյան

Հեռ.՝ +374 96 960377
agnes@csnlab.net

Դիանա Սիսակյան

Հեռ.՝ +374 94 934554
diana@csnlab.net

Արսեն Աբրահամյան

Հեռ.՝ +374 98 424757
arsen@csnlab.net

CSN Lab-ի գործունեությունն ուղղված է Հայաստանում մշակութային երկխոսության, ժողովրդավարության և խաղաղության խթանմանը: Մեզ համար անընդունելի են սեքսիզմը, ռասիզմը, հոմոֆոբիան, ատելության խոսքը և անհանդուրժողականության այլ դրսևորումները:

«Բարդ անցյալի դպրոցը» CSN Lab-ի ամենամյա նախագիծն է, որը այլընտրանքային կրթության միջոցով նպաստում է բարդ անցյալի շուրջ հանրային խոսույթի ձևավորմանը:

«ԲԱԴ 2026»-ն իրականացվում է «Մշակութային և սոցիալական նարատիվների լաբորատորիա» (CSN Lab) հասարակական կազմակերպության կողմից՝ «Նոր ժողովրդավարության հիմնադրամի» (NDF), «Հայաստանում կանանց հիմնադրամի» (WFA) և Marion Dönhoff հիմնադրամի աջակցությամբ: